

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrlometodějská teologická fakulta

Katedra křesťanské sociální práce
Charitativní a sociální práce

Helena Famfrlová

*Projekt nové sociální služby v KLUBÍKU Břeclav-
Centru pro rodinu*

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Ester Danihelková

2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem všechny použité informační zdroje uvedla v seznamu literatury.

V Olomouci dne 26. 3. 2019

.....
Helena Famfrlová

Touto cestou bych ráda poděkovala své vedoucí práce paní Ing. E. Danihelkové za trpělivost při vedení mé práce. Dále děkuji za velkou podporu v zaměstnání a inspiraci u mé nadřízené Mgr. K. Laubové. Děkuji svým dcerám, že vydržely vše, co jsem jim naložila v souvislosti jak s touto prací, tak celým studiem. Děkuji KLUBÍKU, že je mi rodinou a přítelem v nejhorších chvílích.

Obsah

Úvod.....	5
Teoretická východiska.....	6
1 RODINA	6
1.1 Definice rodiny	6
1.2 Funkce rodiny	7
1.3 Dysfunkční rodina.....	8
2 PODPORA RODINY	9
2.1 Východiska podpory rodiny.....	9
2.2 Techniky podpory rodiny.....	10
2.3 Mateřská centra a centra pro rodinu.....	11
3 SOCIÁLNÍ PRÁCE S RODINOU.....	14
3.1 OSPOD.....	14
3.2 Sociální služby pro rodiny	15
3.2.1 Sociální poradenství.....	16
3.2.2 Poradna pro ženy a dívky.....	17
PROJEKT NOVÉ SOCIÁLNÍ SLUŽBY V KLUBÍKU Břeclav –Centra pro rodinu..	19
5 PŘÍNOS A CÍL PROJEKTU	19
6 REGISTRACE	20
7 PLÁN PROJEKTU, HARMONOGRAM.....	21
8 STUDIE PROVEDITELNOSTI	22
8.1 Personální zajištění	22
8.2 Podmínky vstupu do sítě v Jihomoravském kraji	24
8.3 Potřebnost vzniku služby z pohledu Jihomoravského kraje	27
9 SWOT ANALÝZA	34
10 ŘÍZENÍ PROJEKTU	35
11 FINANCOVÁNÍ, FINANČNÍ PLÁN A ROZPOČET	35
11 REALIZACE – POPIS ČINNOSTI.....	39
12 KVALITA SLUŽBY	40
Závěr	41
Seznam použitých zkratk.....	43
Seznam tabulek a obrázků.....	44
Seznam použitých zdrojů	45

Úvod

Rodina má ve společnosti nezastupitelné místo, plní řadu důležitých funkcí, které lidé nemohou uspokojovat jiným způsobem, proto si zaslouží přiměřenou ochranu a podporu směřující k její aktivizaci. Před 8 lety jsem založila v Břeclavi mateřské centrum KLUBÍK, který byl původně jen místem setkávání pro břeclavské maminky, postupně se však stal důležitým hráčem na poli podpory rodiny v Břeclavi. Vzhledem k rostoucímu zájmu o odbornou formu pomoci, jako je sociální a partnerské poradenství stojí za zvážení, jestli by nebylo prospěšné vývoj tohoto mateřského centra směřovat ke zřízení sociální služby – poradnu pro ženy a dívky.

Moje bakalářská práce je proto věnována právě tématu rodiny a možnostem její podpory a postupu zřízení poradny pro ženy a dívky – partnerské poradny při KLUBÍKU Břeclav z. s., centru pro rodinu v Břeclavi.

V teoretické části se věnuji tématu rodiny, kdy definuji rodinu, její funkce a přibližuji problematiku dysfunkční rodiny, dále přiblížím téma podpory rodiny, kdy se zabývám možnostmi podpory ohrožených rodin v závislosti na specifických obtížné životní situace, se kterou se rodina potýká. Vzhledem ke specifické situaci, kdy má být sociální služba zřízena v rámci centra pro rodinu také zmiňuji teoretický rámec mateřských center. Blíže pak popisuji sociální práci s rodinou. Praktickou část mojí bakalářské práce tvoří návrh postupu zřízení nové sociální služby, konkrétně poradny pro ženy a dívky – partnerské poradny při KLUBÍKU Břeclav z. s., centru pro rodinu v Břeclavi.

Cílem této bakalářské práce je vytvořit návrh nové sociální služby – poradny pro žena a dívky – partnerské poradny v Břeclavi.

Podle mých pracovních zkušeností poradna pro ženy a dívky v Břeclavi dlouhodobě chybí a vhodně by doplnila spektrum služeb zacílených na rodiny s dětmi, proto jsem se rozhodla věnovat tomuto tématu svou bakalářskou práci. Poskytováním poradenství pro ženy a dívky v KLUBÍKU Břeclav z. s. by byly služby představující podporu pro rodiny centralizované na jednom místě, což by dle mé osobní zkušenosti klienti uvítali.

Pro podrobné zmapování problematiky je třeba se nejprve věnovat tématu rodiny a její podpory.

Teoretická východiska

Teoretická část se věnuje tématu rodiny, její podpory a konkrétně sociální práci s rodinou.

1 RODINA

Téma rodiny stojí dlouhodobě v popředí zájmu různých věd, ať už se jedná o sociologii, psychologii, právo nebo sociální práci. Jedná se o běžně používaný výraz, přesto je vhodné jej teoreticky vymezit, popsat jeho funkce a jejich případné selhávání.

1.1 Definice rodiny

Definovat rodinu je nesnadné, protože interkulturně, v průběhu času i v souvislosti se společenskými změnami se mění její podoba. „Rodina je univerzální fenomén všech lidských společností. Struktura a fungování rodiny přímo souvisí s tím, jak je strukturována a jak funguje společnost“ (Jandourek 2001, s. 206). Rodina je instituce formovaná civilizací, kulturou i společností. Je hlavním činitelem socializace čili tvorby společnosti z nedospělých jedinců.“ (Matoušek, Pazlarová 2014)

Pro současnou postmoderní společnost, která je typická podporou individualismu a orientací na výkon, konkrétně na pracovní úspěch, je typická rodina malá a proměnlivá.(Matoušek, Pazlarová 2014,).

Mění se nejen podoba rodiny, ale také způsob jejího vzniku. Až do 19. století nebylo založení rodiny ani podoba rodinného života věcí osobní volby. V současnosti je však rodinu možné definovat jako „jako společenství lidí, kteří se jako rodina cítí“ (Matoušek, Pazlarová, 2014 s. 17). Zásadní roli nehraje ani manželský svazek dospělých ani biologická příbuznost mezi dospělými a dětmi. Změnil se taky důvod zakládání rodin. „Postmoderní rodiny nejsou zakládány proto, aby reprodukovaly populaci nebo jinak prospívaly velkým společenstvím lidí. Rodiny postmoderní doby jsou zakládány kvůli uspokojování citových potřeb partnerů [...]. Stabilita těchto rodin proto stojí a padá s citovou bilancí partnerského vztahu“ (Matoušek et al. 2003, s. 181).

Rodina je „důležitá sociální skupina, která plní celou řadu biologických, ekonomických, sociálních i psychologických funkcí. Poskytuje svým členům potřebné zázemí, uspokojuje jejich potřeby a zprostředkovává zkušenosti, které nelze získat jinde“ (Vágnerová 2004, s. 589). Rodina je chápána jako základ společnosti, je prvním společenstvím, ve kterém se dítě učí sociálně fungovat, je pokládána za nejvhodnější prostředí pro výchovu dětí, prostřednictvím rodiny se dítě seznamuje se základními životními hodnotami. Rodina je pro všechny její členy nezbytně důležitá, protože členstvím v ní jsou uspokojovány mnohé jejich základní potřeby, především potřeba bezpečí, potřeba mít vztah, potřeba emocionální podpory. Největší význam má institut rodiny pro děti. Podle Matouška a Pazlarové „žádný jiný typ výchovné instituce nedokáže rodinu nahradit v míře angažovanosti na osudu dítěte“ (2014, s. 18). Dítě nemůže získat základní pocit jistoty bez jistoty v blízkých lidech, nemůže si osvojit žádoucí dovednosti, postoje a hodnotovou orientaci, aniž by bylo vystaveno trvalému působení angažovaných dospělých pečovatелů (Matoušek et al. 2003). Rodinu lze charakterizovat vztahy mezi jejími členy (tzv. spoluzávislostí), společným prostorem pro život a dorozumívání, vzájemně uspokjovanými potřebami členů (Baštecká, Goldmann 2001). Každá rodina má své vlastní normy, rituály, komunikační prostředky, členové v ní zastávají určité role, ke kterým jsou přiřazena konkrétní očekávání ze strany ostatních členů rodiny.

1.2 Funkce rodiny

Funkce rodiny se mění společně s vývojem společnosti, „původní komplex funkcí rodiny se tenčí – některé z nich postupně slábnou, i když úplně nemizí, od konce 19. století v Evropě některé z jejích tradičních funkcí začal přebírat vznikající sociální stát. V současnosti má v západní civilizaci rodina zejména tyto funkce: podporování socializace – vychovávání dětí, vztahovou podporu dospělých lidí, ekonomickou podporu všech členů“ (Matoušek, Pazlarová 2014, s. 14). Opakovaně se potvrzuje, že „člověk potřebuje žít v pospolitosti. Přednostní formou této pospolitosti je pro děti i pro dospělé rodina“ (Matoušek, Pazlarová 2014, s. 15). V rodině „potkáváme první lidi, se kterými se můžeme ztotožnit a vůči kterým se můžeme vymezit, v rodině získáváme zkušenost s vlastními emocemi a tím, zda je druzí unesou, v rodině zažíváme první přijetí a nepřijetí“ (Baštecká, Goldmann 2001, s. 177).

1.3 Dysfunkční rodina

Funkční rodina je řízena dospělými členy, zajišťuje naplnění hlavních životních potřeb všem členům, má ritualizované činnosti umožňující součinnost a posilující vzájemnost, má vypracované způsoby řešení konfliktů, její členové funkčně komunikují (Matoušek, Pazlarová, et al. 2014). Pokud je rodina nějakým způsobem dysfunkční, „některé důležité potřeby jejích členů zůstávají neuspokojeny a rodina se pro ně stane spíše zdrojem zátěže. Pokud jde o dítě, jehož osobnost se teprve rozvíjí, mohou mu v důsledku narušení rodinných funkcí určité významné zkušenosti chybět nebo jeho další vývoj může být deformován různými negativními vlivy“ (Vágnerová 2004, s. 589).

Rodiny se potýkají s různými obtížemi, které mohou narušit jejich fungování. Mezi ty nejčastější patří finanční problémy a ohrožení chudobou, v posledních letech se do popředí dostala problematika předlužování a exekucí. (Krušinská 2014). Dalším častým problémem je nezaměstnanost. Dospělí členové ohrožených rodin často mají problémy s nalezením zaměstnání z důvodu nedostatečné kvalifikace, absence pracovních návyků, nedostatku pracovních příležitostí či nemožnosti kombinovat práci a rodinu. Rodiny často také mají nevhodné bytové podmínky a mohou být ohroženy ztrátou bydlení. Častou obtíží jsou komunikační a vztahové problémy, poruchy rodičovství, partnerské problémy, problémy s výchovou dětí, členové rodiny mohou být ohroženi závislostí na návykových látkách, mohou být nadměrně zatíženy péčí o člena rodiny se zdravotním postižením či o seniora, stresovány uvězněním dospělého člena rodiny či dlouhodobou nemocí člena rodiny. „Obtíže se nabalují jedna na druhou a jako rostoucí sněhová koule rodiče pronásledují. Často jim pak nezbývá energie na nic jiného než na útěk před nimi, aby je problémy úplně nezavalily. Špatné prospívání dítěte nebývá v těchto případech většinou důsledkem záměrného ubližování ze strany rodičů, ale spíše projevem jejich snížené kapacity vyladit se na dítě a jeho potřeby“ (Bechyňková, Konvičková 2008, s. 35). Zvláštní podporu vyžadují rodiny ohrožené sociálním vyloučením, rodiny cizinců, rodiny s dítětem v náhradní rodinné péči, rodiny v rozvodu a romské rodiny.

Specifickou cílovou skupinou jsou tedy tzv. mnohoproblémové rodiny označující rodiny špatně fungující v celé řadě oblastí. „Od osmdesátých let 20. století se tento souhrnný pojem používá méně často [...], ve smyslu etiketizační teorie může

být považován za negativní nálepkou“ (Matoušek, Pazlarová 2014, s. 13). Častěji mluvíme o ohrožených rodinách či o rodinách se zvláštními potřebami. Jedná se o rodiny, které mají vážné potíže v řadě oblastí svého života včetně příjmů, bydlení, výživy, péče o děti, vyskytují se v ní lidé závislí na návykových látkách, lidé dopouštějící se kriminality, lidé chovající se násilně k členům rodiny, dospělí zanedbávající potřeby dětí, rezignovaní dospělí apod. „Problémy členů rodiny tvoří přitom komplex propojených těžkostí. V každé rodině má unikátní konfiguraci“ (Matoušek, Pazlarová, 2014, s. 14). Aby se ohrožená rodina měla stát bezpečným a podpůrným místem pro všechny své členy, potřebuje podporu zvenčí (Bechyňková, Konvičková 2008).

Některé rodiny jsou zranitelnější, než jiné. V případě narušení funkcí rodiny nebo jako jejich prevence je třeba zapojit mechanismy pro podporu rodiny.

2 PODPORA RODINY

V nejširším slova smyslu jako podporu rodiny označujeme „programy, jejichž cílem je napomáhat členům rodiny, aby navzájem naplňovali své potřeby a aby s ohledem na zájmy rodiny jednali i v prostředí mimo rodinu“ (Matoušek, Pazlarová, 2014, s. 13).

2.1 Východiska podpory rodiny

Podpora rodiny může mít různou podobu, může se jednat o terapie poskytované odborníkem celé rodině nebo jejím členům (ať už v domácím či jiném prostředí), dále služby poskytované rodinám (např. docházka dětí do mateřských a rodinných center, přípravné vzdělávání dětí před vstupem do školy)“ (Bechyňková, Konvičková 2008). Podpora rodiny se zaměřuje na rodinu jako celek, přičemž všichni členové rodiny jsou v centru zájmu (ne jen děti). Je zacílena na ty rodiny, které se potýkají s obtížemi, které nejsou schopny zvládnout vlastními silami. Předmětem podpory rodiny je tedy „rodina jako interakční systém ohrožený špatnou sociální situací, izolovaností, zvýšenou mírou stresu, frustrací rodičů i jejich výchovnou nezkušeností, která má přímý dopad na prospívání dítěte“ (Bechyňková, Konvičková 2008, s. 51).

Podpora rodiny je přístup, který chce – v zájmu dítěte i dospělých – v první řadě „posílit možnosti rodiny a až při případném neúspěchu hledat pro děti náhradní řešení, např. formou umístění do pěstounské péče se zachováním kontaktu s biologickou rodinou a pokud možno i s perspektivou návratu dítěte do biologické rodiny“ (Matoušek, Pazlarová 2014, s. 14). Mezi východiska podpory rodiny patří předpoklad, že každá rodina má potenciál k řešení vlastních problémů (Matoušek, Pazlarová 2014, s. 19).

Cílem podpory rodiny je „zlepšit její fungování v těch oblastech, kde vnímá problémy rodina, případně pracovník. [...] Pokud je to možné, je dobré začít práci s rodinou od záležitostí, které sama rodina cítí jako nejnaléhavější“ (Matoušek, Pazlarová 2014, s. 19). Cílem podpory rodiny je rodina plnit uspokojivě své funkce. „Dostatečně dobře fungující rodina je ideál, k němuž má směřovat podpora rodiny“ (Matoušek, Pazlarová 2014 s. 18).

2.2 Techniky podpory rodiny

Mezi techniky podpory rodiny patří poskytnutí informací, přímá materiální pomoc, přímá nemateriální pomoc (kompenzace dovedností, které členové rodiny postrádají, a ukázka žádoucího chování), reflexe situace v rodině a popis žádoucí situace, pomoc s ritualizací některých činností a minimalizace chaosu, kterým se fungování řady ohrožených rodin vyznačuje. Při poskytování podpory rodině „je vhodné používat ty komunikační techniky, které pomáhají hledat a udržovat motivaci dětí/rodičů, vytvářet vztah důvěry mezi pomáhajícími pracovníky a členy rodiny“ (Bechyňková, Konvičková 2008, s. 63).

Matoušek rozlišuje několik typů služeb poskytovaných rodinám, jedná se o krizové služby, poradenské služby, vzdělávací programy, terapeutické služby a preventivní programy (Matoušek et al. 2003). Všechny jsou důležité a zaslouží si naši pozornost, je však nad rámec této práce zabývat se podrobně všemi, s ohledem na zaměření a cíl bakalářské práce. Proto se věnujme hlavně centrům pro rodinu a jejich působení a pochopení potenciálu ke zřízení sociální služby. Sociální práci, jako velmi specifické formě podpory rodiny je věnována samostatná kapitola.

2.3 Mateřská centra a centra pro rodinu

Přesná definice pojmů mateřské centrum, nebo také centrum pro rodinu, rodinné centrum, komunitní centrum aj. neexistuje. Většinou jsou tyto pojmy užívány jako synonyma, jindy jsou rozlišovány podle způsobu založení, právní subjektivity a zaměření. Tyto organizace mají různou právní subjektivitu, některé mají status spolku, jiné mohou být pod záštitou jiné neziskové organizace či centra volného času. Jednotlivá centra pro rodinu nebo mateřská centra jsou zařízení nabízející programy, které si kladou za cíl podporu manželství a rodiny, pochopení úlohy muže a ženy v partnerském svazku a v rodině. Pořádají přednášky, besedy, kurzy a další aktivity k dosažení deklarovaných cílů, nabízejí poradenství a spolupracují s dalšími organizacemi, jejichž cílovou skupinou jsou rodiny. Jejich nabídka i zaměření je rozmanité. Mateřské centrum nebo centra pro rodinu jsou zpravidla neformální iniciativa vzniklá na dobrovolnické bázi, v některých případech se transformuje v právní subjekt (zpravidla na spolek).

Zrod mateřských center (rodinných i komunitních center pro rodiny), takových, jaké jsou dnes, spadá do porevoluční doby v 90. letech 20. století. Vznik oficiálně prvního mateřského centra pak v roce 1992 pod organizací YMCA v Praze (Síť pro rodinu, O nás [online]). Již před oficiálním vznikem prvního českého mateřského centra, které mělo nějaké pravidla program podobným dnešním centrům, vzniklo Hnutí Pražské matky. Toto hnutí oslovilo také Rut Kolínskou a byla jeho členkou a stála u jeho zrodu. Hnutí Pražské matky se zaměřovalo na životní prostředí a cílilo na to, aby byla veřejnost pravdivě informována o stavu prostředí. (Pražské matky, 2019 [online]) Před napsáním knihy o mateřských centrech a samotným založením prvního centra, se Rut Kolínská ještě společně s některými členkami Hnutí Pražské matky vydala do Německa, kde sbírala inspiraci. (Kolínská, 1995)

Fungování mateřských center není v České republice upraveno žádným zákonem, proto může být jejich činnost velmi rozmanitá (většinou vychází z potřeb a zájmů osob, které mateřské centrum navštěvují). Jejich činnost pak se řídí především podle zákona č. 89/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen Nový občanský zákoník), nebo podle pravidel závazných pro jejich zřizovatele.

Mateřské centrum sdružuje zpravidla matky na rodičovské dovolené (případně otce či jiné rodinné příslušníky) za účelem naplnění volného času osob na mateřské a rodičovské dovolené. Mateřské centrum nabízí programy zaměřené na volnočasové aktivity (společné výlety, cvičení, herně, výtvarně či rukodělně zaměřené aktivity) a svépomocné aktivity (výměna zkušeností). Rodič na rodičovské dovolené při pobytu doma s dítětem vypadne z pracovního procesu, ztrácí kontakt s lidmi a má omezené možnosti rozvíjet svůj potenciál. Prostřednictvím využití programové nabídky mateřského centra má rodič možnost naplňovat svoji potřebu sociálního kontaktu, potřebu rozvíjet své schopnosti a dovednosti, potřebu sdílet radosti i těžkosti spojené s rodičovstvím, partnerstvím či mezigeneračním soužitím. Má možnost navázat nová přátelství a zároveň umožnit svým dětem kontakt s vrstevníky.

Některé centra, jako například Národní centrum pro rodinu, nebo Centrum pro rodinu a sociální péči, vznikaly podobně původně neformálně, ale jejich zřizovatelem jsou církve nebo jiné právnické osoby. V takových centrech je možné sledovat vedle svépomocných a neformálních skupin rodičů, dětí a rodinných příslušníků, i jistou míru profesionalizace. Jako je například poskytování registrované sociální služby nebo výkon pověření k sociálně právní ochraně dětí- například poskytování služeb náhradním rodinám.

V názvech center nefiguruje jen označení „Mateřské“ centrum, většina po formalizaci vyplývající z Nového občanského zákoníku mají ve svém názvu „Rodinné“ nebo „Komunitní centrum“. A to hlavně pro již zmíněné široké spektrum služeb a aktivit, ale také kvůli rozšiřující se skupině uživatelů, tzn. příslušníků celé rodiny, párů plánujících rodičovství, náhradní rodiny, seniorů, rodin s víceročaty, nebo rodin s dětmi se specifickými potřebami. Často naplňují potřeby obce nebo města na volnočasové zařízení pro školní děti nebo všechny občany.

Celkově se rodinná nebo mateřská centra pohybují v oblasti preventivního a poradenského působení a to i bez registrované sociální služby- poradny pro rodiče, kluby pro školní děti a mládež. Přesto jsou schopné poskytnout služby odborně, prostřednictvím odborníka (psycholog, terapeut, pedagog, zdravotník). Velmi časté je také to, že tito odborníci jsou z řad samotných rodin.

Mateřská centra v České republice sdružují v současnosti 2 hlavní zastřešující organizace - Unie center pro rodinu a komunitu (aktuálně sdružuje přes 60 mateřských center) a Síť pro rodinu (aktuálně sdružuje 259 mateřských center). Existují také mateřská centra, která nejsou sdružena v žádné z těchto organizací (Unie center pro rodinu, [online]; Síť pro rodinu [online]).

Dalo by se říct, že z velké části neformální uskupení center, nebo malé spolky na místní úrovni, tvoří síť služeb pro podporu rodin. Potřeby členů mateřských center se postupně vyvíjejí a mateřská centra často mění svou podobu. Trendem posledních let je poskytování služeb rodinám na poli sladování rodinného a pracovního života. I menší centra, které mají právní formu spolku, zřizují dětské skupiny podle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, ve znění pozdějších předpisů. Také zakládají mateřské školky s komunitním a spolkovým životem podle školského zákona č. 561/2004.Sb., ve znění pozdějších předpisů. Některé centra pak jdou směrem zřízením dětské skupiny s environmentálním zaměřením-lesní školky, lesní kluby. Další možností je poskytovat v rámci centra pro rodinu registrovanou sociální službu. (MPSV, Rodinná politika, [online]).

3 SOCIÁLNÍ PRÁCE S RODINOU

Velmi specifická profesionalizovaná forma podpory rodiny je sociální práce s rodinou. Sociální práce má „svoji specifickou doménu a osobité cíle“ (Musil 2004, s. 13), je to profesionální aktivita zaměřená na obnovu či zlepšení sociálního fungování klienta a na vytváření společenských podmínek příznivých pro dosažení toho cíle.

Sociální práci s rodinou rozumíme aktivity sociálních pracovníků zacílené na zmírnění sociálně nepříznivé situace rodin s dětmi. V rámci zpřehlednění lze říci, že sociální práci s rodinou zajišťuje stát prostřednictvím oddělení sociálně právní ochrany dětí v obcích s rozšířenou působností (dále jen OSPOD) a sociální služby, které poskytují ve většině případů nestátní neziskové organizace.

3.1 OSPOD

Sociálně-právní ochrana dětí představuje formu institucionalizované ochrany dětí, která zahrnuje především „zajištění práva dítěte na jeho příznivý vývoj a řádnou výchovu, ochranu zájmů dítěte nebo zabezpečení náhradního rodinného prostředí v případě, že dítě nemůže být vychováváno ve vlastní rodině“ (Bělík, Hoferková, Kraus 2017, s. 61). Sociálně-právní ochranu dětí zajišťují orgány sociálně-právní ochrany dětí. OSPOD jako státní orgán péče o dítě prověřuje případy špatného zacházení rodičů či jiných pečujících osob s dětmi (Matoušek et al 2011) a následně navrhuje řešení.

Úkolem OSPOD je vyhodnotit míru ohrožení dítěte a zvolit vhodný postup způsobu podpory rodin, případně jiné opatření (včetně výchovy dítěte v jiné rodině či v ústavním prostředí). Jedná se o nelehký úkol, protože je velmi komplexní a neobejde se bez multidisciplinární spolupráce (Matoušek, Pazlarová et al. 2014). OSPOD nejčastěji spolupracuje se zdravotnickými zařízeními, se školskými zařízeními, s poskytovateli sociálních služeb, s policií, probační a mediační službou a se soudy.

3.2 Sociální služby pro rodiny

Sociální služby jsou profesionální odborné služby představující alternativu či doplnění pomoci potřebným, která byla v minulosti poskytována převážně osobami blízkými. Jedná se o „činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení“ (Bělík, Hoferková, Kraus 2017, s. 79). Sociální služby jsou prováděny registrovanými poskytovateli služeb a jejich obsahu (jakož i právům a povinnostem poskytovatelů a dalšímu) se věnuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů (dále jen Zákon o sociálních službách).

Sociální služby jsou poskytovány „lidem společensky znevýhodněným, a to s cílem zlepšit kvalitu jejich života, případně je v maximální možné míře do společnosti začlenit, nebo společnost chránit před riziky, jichž jsou tito lidé nositeli. Sociální služby tak zohledňují jak osobu uživatele, tak jeho rodinu, skupiny, do níž patří, případně zájmy širšího společenství“ (Matoušek et al 2011, s. 9). Sociální pracovníci se zabývají „životními situacemi lidí a jimi poskytované služby bývají zpravidla tím lepší, čím více se jim daří vidět situaci klienta v jejím celku“ (Musil 2004, s. 13). Sociální služby se dělí na sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. V závislosti na formě poskytování mohou být sociální služby pobytové, ambulantní či terénní.

Pro cílovou skupinu rodiny s dětmi jsou určeny především sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a odborné poradny zacílené na rodiny, např. manželské a rodinné poradny, poradny pro ženy a dívky, raná péče, azylové domy pro matky s dětmi a další. Kromě toho však nabízí rodinám pomoc celá řada sociálních služeb, záleží vždy na specifických nepříznivé sociální situace, ve které se rodina či někteří její členové nachází.

Pro účely této práce je třeba přiblížit sociální poradenství, které je ze zákona součástí každé sociální služby a konkrétně se zaměřit na charakteristiku služby poradna pro ženy a dívky.

3.2.1 Sociální poradenství

Poradenství lze stručně charakterizovat jako poskytování rady poradcem klientovi. Uvedený vztah je založen na principu pomoci druhému se záměrem stabilizovat nebo zlepšit stav klienta, řešit problémovou situaci prostřednictvím poskytování informací a pokynů spjatých s provázením klienta v jeho nepříznivé sociální situaci (Bělík, Hoferková, Kraus 2017).

Podle Zákona o sociálních službách je základní sociální poradenství, které poskytuje osobám potřebné informace přispívající k řešení jejich nepříznivé sociální situace, základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb a poskytovatelé sociálních služeb jsou vždy povinni tuto činnost zajistit. Základní sociální poradenství „poskytuje informace o nárocích, službách a možnostech, které mohou vyřešit nebo zmírnit obtížnou situaci člověka“ (Matoušek et al. 2003, s. 84).

Odborné poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu (Zákon o sociálních službách, § 37, odst. 3). Odborné poradenství poskytuje přímou pomoc lidem při řešení jejich sociálních problémů, na rozdíl od základního poradenství je zaměřeno na určité spektrum problémů. Pro odborné poradenství je charakteristické „používání speciálních odborných postupů, jejichž cílem je ovlivnit uvažování a jednání člověka, který se nachází v obtížné situaci, již se mu nepodařilo řešit vlastními silami nebo s pomocí rodiny a přátel“ (Matoušek et al. 2003, s. 85).

Poradny jsou zpravidla nízkoprahová zařízení, k návštěvě není potřeba žádné doporučení a služby lze využít i anonymně. Důležitá je také místní dostupnost poradenských služeb, jinými slovy nestačí, aby poradny fungovaly pouze ve velkých městech, snahou poskytovatelů poradenských služeb by mělo být rozšiřovat své služby do všech regionů.

Poradenská pomoc se řídí těmito základními principy – nestrannost, nezávislost, bezplatnost a diskrétnost (Matoušek et al. 2015). Cílem poradenství je během rozhovoru s klientem posílit jeho odpovědnost za vlastní rozhodnutí, upevnit jeho dovednosti nutné pro řešení náročné situace, případně ho informovat o dalších zdrojích nezbytných pro řešení jeho situace (Matoušek et al 2011). Poradenství je jednou z cest, jak pomáhat lidem překonat jejich problémy, pomoci jim ujasnit si osobní cíle a najít cestu k jejich dosažení. Může být poskytováno formou osobní konzultace, telefonického kontaktu s klientem nebo formou písemné odpovědi na dotaz, který přišel elektronickou poštou. Základním pracovním nástrojem poradce je však rozhovor. (Úlehla 2005).

Poradenský rozhovor probíhá v několika fázích. V rámci první konzultace s klientem si poradce „nejprve mapuje, v jaké situaci se klient nachází, a podle potřeby se doptává. Zpravidla se jedná o nejdéle trvající fázi. V další fázi dochází k ujasnění, čeho by chtěl klient dosáhnout. Současně za pomoci poradce klient vyhodnocuje, zda je jeho cíl reálný a jaké jiné možnosti případně ještě jsou. Poslední fáze je věnována způsobům, jak cíle dosáhnout. Klient je seznámen s možnými postupy a jejich výhodami i nevýhodami. Podstatné je, že konečné rozhodnutí je pouze na něm (Matoušek et al. 2015, s. 229). Poradce nepřebírá zodpovědnost za klientovo rozhodnutí ani za jeho následky, ale pouze za poradenský proces. Jde o to, aby měl klient všechny potřebné informace, které ke svému rozhodnutí potřebuje. (Matoušek et al. 2003). V případě, že k vyřešení klientova problému nestačí jedna konzultace, je možné navštívit poradnu opakovaně.

3.2.2 Poradna pro ženy a dívky

Poradny pro ženy a dívky jsou součástí sítě poradenských zařízení zacílených na rodiny. Poskytují odborné poradenství zaměřené na problémy žen a dívek, ale i celých rodin, zpravidla souvisejících s těhotenstvím, mateřstvím a mezilidskými vztahy (partnerské i mezigenerační).

Mezi náročné životní situace, se kterými se ženy a dívky nejčastěji potýkají, patří dospívání a problémy s ním spojené, složitá rodinná situace, traumata a krizové situace, těhotenství (zvláště pokud je nechtěné či neplánované), neplodnost, potrat, domácí násilí, rozvod a odchod od partnera, problémy s výchovou dětí a vyčerpání

související se zvládáním péče o děti a domácnost, předluženost, ohrožení ztrátou domova a závislostí na návykových látkách. Špatenková (2006) zmiňuje další konkrétní témata, se kterými ženy do poraden přicházejí, jedná se především o ztrátu zaměstnání nebo krizi v zaměstnání, psychické trauma související např. s onemocněním blízké osoby, s účastí na autonehodě atd., sexuální napadení, vážné onemocnění (např. karcinom vaječníku, dělohy nebo prsu), smrt blízkého člověka a smrt dítěte.

Ženy jsou v dnešní společnosti vystaveny velkému tlaku a jsou na ně kladeny vysoké nároky v mnoha oblastech (velkým problémem je především snaha skloubit práci a péči o rodinu) a ženy ve snaze naplnit očekávání okolí mnohdy prožívají silný stres, trpí úzkostmi nebo depresemi a jejich sebeúcta je snížena (Špatenková 2006, s. 11).

Poradce poradny pro ženy a dívky klientkám nabízí praktickou pomoc – např. s hledáním zaměstnání a bydlení, nabízí doprovod na úřady či k lékaři, poskytuje přímou materiální i nemateriální pomoc a také zprostředkovává další odbornou pomoc, a to v závislosti na charakteru obtíží klientky. Poradny pro ženy a dívky přispívají k posilování a uplatňování práv žen v každodenním životě a ke zvýšení kvality života žen. Pomáhají jim zorientovat se ve svých právech a povinnostech, získat informace nutné pro zodpovědné rozhodnutí a tím i kontrolu nad svým životem. Pomáhají jim také přijmout svoji ženskou roli se vším, co s sebou přináší. Obecným cílem poradenství pro ženy a dívky je „snaha přispívat k vytváření optimálních podmínek rozvoje jedince, manželství a rodiny“ (Baštecká, Goldmann 2001, s. 60).

V teoretické části byla vymezena rodina a popsány různé formy její podpory, což jsou důležitá východiska pro projekt založení sociální služby Poradna pro ženy a dívky – partnerská poradna.

PROJEKT NOVÉ SOCIÁLNÍ SLUŽBY V KLUBÍKU Břeclav –Centra pro rodinu

Nová sociální služba s názvem Poradna pro ženy a dívky – partnerská poradna, bude registrována jako odborné sociální poradenství. Sociální služba bude poskytována ambulantně v prostorách KLUBÍKU Břeclav z. s. - Centra pro rodinu na adrese Národních hrdinů 43 v Břeclavi. K dispozici bude jedna kancelář představující zázemí pracovníků poradny, WC pro pracovníky a oddělené WC pro klienty.

5 PŘÍNOS A CÍL PROJEKTU

Realizaci projektu (zřízení nové sociální služby s názvem Poradna pro ženy a dívky – partnerská poradna) lze odůvodnit zjištěnou poptávkou po odborném sociálním poradenství a skutečností, že sociální služba daného typu pro vybranou cílovou skupinu v ORP Břeclav zcela absentuje.

Přínosem projektu je uspokojení této poptávky a zajištění dostupnosti této sociální služby. Cílem projektu je zřízení takové sociální služby, která bude v maximální možné míře odpovídat potřebám uživatelů a přispěje ke zvýšení kvality jejich života – konkrétním cílem Poradny pro ženy a dívky – partnerské poradny tedy je, aby se klienti poradny (tj. ženy, dívky a partnerské páry) orientovali ve svých právech a povinnostech, měli optimální náhled na svou situaci a rovněž byli adekvátně informováni o možných variantách řešení a jejich možných důsledcích.

Posláním Poradny pro ženy a dívky – partnerské poradny je nabízet podporu ženám, dívkám a partnerským párům ohroženým či potýkajícím se s nepříznivou sociální situací související s těhotenstvím, mateřstvím, rodičovstvím, vztahovými problémy a sociálním fungováním.

Cílovou skupinou Poradny pro ženy a dívky – partnerské poradny jsou ženy a dívky ve věku od 11 let, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci nebo jsou jí ohroženy, konkrétně ty, které nemohou nebo neumějí pečovat o děti; rozhodují se,

zda mít dítě; nemohou otěhotnět nebo o dítě přišly; jsou obětí domácího násilí; vyrovnávají se se ztrátou blízké osoby, se závažným onemocněním či zdravotním postižením u sebe nebo v okruhu blízkých osob; s uvězněním blízké osoby, s návratem blízké osoby z vězení nebo s jinou náročnou životní situací; mají finanční problémy, jsou nezaměstnané, zadlužené či předlužené; nevědí, jak pro sebe (příp. i pro své děti) zajistit bydlení; nevědí si rady s vyřizováním běžných záležitostí na úřadech či jiných institucích a nevědí, kam se obrátit; nedaří se jim zorientovat se v tom, jaké mají možnosti v dalším pracovním, studijním či jiném uplatnění; potřebují porozumět rodinným a partnerským vztahům.

6 REGISTRACE

Odborné sociální poradenství zahrnuje 3 základní činnosti definované zákonem, a to zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Služba se poskytuje zdarma (bez úhrady).

Sociální služby lze poskytovat „pouze na základě oprávnění k poskytování sociálních služeb, jež vzniká rozhodnutím o registraci vydaným příslušným krajským úřadem. Krajský úřad spravuje registr poskytovatelů sociálních služeb, který v jeho elektronické podobě spravuje MPSV“ (Matoušek et al 2011, s. 46). „Každý poskytovatel, hodlající poskytovat sociální služby podle zákona, je povinen splnit řadu podmínek k registraci“ (Michalík 2010, s. 58). Pro registraci nové sociální služby je potřeba splnit tyto podmínky – podání písemné žádosti o registraci, bezúhonnost a odborná způsobilost fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální služby, zajištění hygienických podmínek, pokud budou služby poskytovány v zařízení, vlastnické nebo jiné právo k objektu, v němž budou sociální služby poskytovány, zajištění materiálních a technických podmínek odpovídajících druhu poskytovaných sociálních služeb, skutečnost, že na majetek žadatele nebyl prohlášen konkurz (Zákon o sociálních službách, § 79).

Registraci sociální služby lze zrušit na základě žádosti poskytovatele sociální služby, ale může ji zrušit také registrující orgán, a to zejména pokud poskytovatel

sociálních služeb „přestane splňovat podmínky registrace nebo zvláště závažně porušil své povinnosti a v důsledku toho mu byla uložena sankce za správní delikt nebo nesplňuje standardy kvality poskytovaných služeb a tento nedostatek neodstranil (Matoušek et al 2011, s. 46-47).

„Vzhledem k tomu, že sociální služby jsou poskytovány velmi zranitelným lidem, je žádoucí, aby stát tyto klienty chránil“ (Matoušek et al 2011, s. 47). I po udělení registrace je tedy poskytovatel sociálních služeb povinen „dodržovat řadu povinností ve vztahu k uživatelům služby. Mnoho z nich je obsaženo ve standardech kvality sociálních služeb“ (Michalík 2010, s. 58). Kontrolu kvality poskytovaných sociálních služeb zabezpečuje institut inspekce poskytování sociálních služeb. Tuto inspekci provádí „registrující orgán, tedy ve většině případů krajský úřad. Předmětem inspekce je plnění podmínek stanovených pro registraci poskytovatelů sociálních služeb a kvalita poskytovaných sociálních služeb“ (Matoušek et al 2011, s. 47). Kvalita poskytovaných sociálních služeb se posuzuje na základě hodnocení naplňování standardů kvality poskytování sociálních služeb.

7 PLÁN PROJEKTU, HARMONOGRAM

Strategické plánování je jedním z kardinálních úkolů managementu organizace. Neziskové organizace, které poskytují sociální služby, jsou současným systémem financování tlačeny k tomu, aby svůj rozvoj přednostně přizpůsobovali prioritám krajů, příslušných programů ESF a dalších donorů. (Matoušek, 2011 Sociální služby str. 127)

Harmonogram projektu lze definovat jako časové vyjádření posloupnosti jednotlivých činností, jejichž realizací bude dosaženo požadovaného cíle (příp. dílčích cílů) projektu.

Harmonogram uvedený v tabulce 1 zobrazuje přehled aktivit s předpokládaným časovým obdobím, které je třeba před započítáním samotné realizace služby uskutečnit. Jeho součástí je i předpokládaná doba trvání. Vzhledem k předchozím zkušenostem s realizací služby jsou do harmonogramu zahrnuty i dostatečné časové rezervy.

Tabulka 1 Harmonogram činností

aktivita / doba realizace v měsících	1. rok											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Zjištění potřebnosti												
Vyjednávání se samosprávou						x	x	x	x			
Zajištění financování / zařazení do sítě								x	x	x	x	x
Personální zajištění								x	x	x	x	x
Registrace služby												
Počátek realizace služby												

aktivita / doba realizace v měsících	2. rok											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Zjištění potřebnosti												
Vyjednávání se samosprávou												
Zajištění financování / zařazení do sítě	x	x										
Personální zajištění	x	x	x	x	x	x						
Registrace služby					x	x	x					
Počátek realizace služby								x	x	x		

8 STUDIE PROVEDITELNOSTI

„Studie proveditelnosti (anglicky Feasibility study) je analýza, která hodnotí varianty, možnosti a pravděpodobnost úspěšné realizace nějakého záměru. Studie proveditelnosti by měla zhodnotit všechny relevantní faktory úspěchu, rizika a omezení, která mohou záměr pozitivně či negativně ovlivnit.“ (Management mania [online])

8.1 Personální zajištění

Poskytování služby Poradna pro ženy a dívky – partnerská poradna bude zabezpečeno dvěma sociálními pracovníky s VŠ vzděláním v oboru sociální práce nebo v příbuzném oboru (úvazek 1,0 + úvazek 0,5) a jedním psychoterapeutem s VŠ vzděláním v humanitním oboru a s ukončeným psychoterapeutickým výcvikem (úvazek na dohodu o pracovní činnosti, dále jen „DPC“). Oba pracovníci se budou soustavně vzdělávat za účelem zvyšování kvality poskytované služby.

V souladu s harmonogramem bude vyhlášeno výběrové řízení na níže uvedené pracovní pozice. Za správné obsazení pracovních pozic v souladu s níže uvedenými podmínkami je odpovědný ředitel organizace.

- a) Sociální pracovník / pracovnice – vedoucí, plný úvazek
- b) Sociální pracovník / pracovnice – částečný úvazek
- c) Psychoterapeut – (DPČ)

Adepti na uvedené pracovní pozice musí splňovat kritéria stanovená Zákonem o sociálních službách (§109) a mít další kvalifikační předpoklady:

- a) Sociální pracovník / pracovnice – vedoucí, plný úvazek
 - kvalifikace sociálního pracovníka dle zákona o sociálních službách
 - praxe s cílovou skupinou (minimálně 2 roky)
 - orientace v problematice principů a fungování poradenských dalších navazujících služeb
 - znalost standardů kvality sociálních služeb, jejich aplikace v praxi, metodické vedení
 - smysl pro týmovou spolupráci i schopnost samostatné práce
 - schopnost sebereflexe, aktivní přístup, flexibilita, kreativita
 - dobré organizační a komunikační schopnosti, schopnost vést pracovní tým
 - trestní bezúhonnost, zdravotní způsobilost

- b) Sociální pracovník / pracovnice – částečný úvazek
 - kvalifikace sociálního pracovníka dle zákona o sociálních službách
 - praxe s cílovou skupinou (minimálně 1 rok)
 - orientace v problematice principů a fungování poradenských dalších navazujících služeb
 - znalost standardů kvality sociálních služeb
 - smysl pro týmovou spolupráci i schopnost samostatné práce
 - schopnost sebereflexe, aktivní přístup, flexibilita, kreativita
 - dobré organizační a komunikační schopnosti
 - trestní bezúhonnost, zdravotní způsobilost

- c) psychoterapeut (výkon odborného psychologického poradenství a terapie v individuálních či skupinových intervencích v režimu odborného sociálního poradenství pro rodiny s dětmi ve smyslu § 37 zákona o sociálních službách)
- vzdělání VŠ v oboru psychologie
 - trestní bezúhonnost a zdravotní způsobilost;
 - schopnost samostatného výkonu práce;
 - orientace v relevantních právních předpisech (zejm. zákon o sociálních službách a zákon o sociálně-právní ochraně dětí) a znalost standardů kvality;
 - znalost sociálně-právní pomoci a orientace v sociálních službách;
 - samostatnost, zodpovědnost, flexibilitu, odolnost, vysoké pracovní nasazení, schopnost empatie, ochotu dále se vzdělávat a pracovat pod supervizí.

Výběr kandidátů proběhne na základě vyhodnocení informací uvedených v motivačních dopisech a strukturovaných životopisech. Tyto jsou podmínkou pro přijetí do zaměstnání a zájemci je zašlou na emailovou adresu poskytovatele. Druhé kolo má formu pohovoru, na kterém se poskytovatel blíže seznámí se zájemci o pozice a na základě svých zkušeností se rozhodne o jejich přijetí / nepřijetí. Následně dojde k podepsání pracovní smlouvy. V případě ukončení pracovního poměru s některým z pracovníků ve zkušební době se výše popsany přijímací proces bude opakovat.

8.2 Podmínky vstupu do sítě v Jihomoravském kraji

Jihomoravský kraj zřizuje a spravuje síť sociálních služeb na svém území na základě principu komunitního plánování sociálních služeb. Základní síť sociálních služeb v JMK tvoří registrované sociální služby se zařízením na území Jihomoravského kraje, které v dostatečné kapacitě, náležitě kvalitě, požadované efektivitě a odpovídající dostupnosti napomáhají řešit nepříznivou sociální situaci potřebných osob. Sociální služby v krajské Základní síti, jsou podporovány a financovány z veřejných zdrojů prostřednictvím dotace ze státního rozpočtu, dle paragrafu 101a) zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, dále mohou být současně financované z dotačního programu JMK, rozpočtů obcí v JMK, nebo a také od roku 2018 prostřednictvím individuálních projektů kraje.

„Proces komunitního plánování sociálních služeb v Jihomoravském kraji byl zahájen v roce 2004 s cílem zvýšit dostupnost, kvalitu sociálních služeb a rozšířit jejich nabídku tak, aby odpovídaly potřebám a dostupným zdrojům.“ Jaké podmínky pro zařazení do základní sítě nyní platí, jsou dostupné z Webového portálu komunitního plánování sociálních služeb Jihomoravského kraje. (Webový portál komunitního plánování sociálních služeb jihomoravského kraje [online]). Základní síť je tvořena na období jednoho kalendářního roku.

K tomu, aby mohla být nová služba zařazena do sítě JMK je třeba, aby splnila předem stanovené podmínky. Tou první je deklarace potřeby a podpory příslušné obce s rozšířenou působností. Na pokyn Jihomoravského kraje jsou ze strany příslušných ORP služby rozděleny do následujících kategorií:

- **Skupina A:** u služeb je doložena deklarace potřeby a spolufinancování v požadované výši stanovené JMK;
- **Skupina B:** služby v území zbytné, nad rámec definovaných potřeb, bez deklarace spolufinancování, služba bude ze sítě vyřazena;
- **Skupina C:** u služeb je doložena deklarace potřeby, z objektivních důvodů však není možno služby financovat v požadované výši (zejména příspěvkové organizace kraje, jedinečné služby v kraji se zařízením v malých obcích, pobytové služby apod.). Objektivní důvody uvede ORP v písemném zdůvodnění, které předloží odboru sociálních věcí. (Webový portál komunitního plánování sociálních služeb jihomoravského kraje, Pravidla pro tvorbu sítě sociálních služeb v Jihomoravském kraji pro rok 2020 [online]).

Další z podmínek je soulad služby (i v případě rozšíření kapacit) se střednědobými plány rozvoje sociálních služeb v JMK, od r. 2012 pak s akčními plány na daný rok. U sociální služby, která nově vstupuje do sítě je pak podmínkou soulad předložené Žádosti o vstup do Základní sítě s prioritami JMK obsaženými v Pravidlech pro tvorbu sítě sociálních služeb v Jihomoravském kraji pro rok 2020 a v Akčním plánu na daný rok ve shodě se Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb v JMK na období 2018-2020.

V případě nově vzniklých sociálních služeb, které plánují od 1. 1. 2020 vstoupit

do Základní sítě, bude rovněž požadována deklarace spoluúčasti obce/obcí na pokrytí nákladů ve výši 8 - 30 % v závislosti na daném typu sociální služby, formě poskytování a potřebnosti služby identifikované v rámci území Jihomoravského kraje. Služba, jejíž potřebnost nebude podložena finanční spoluúčastí obcí či kraje, nebude do Základní sítě pro rok 2020 zařazena.

V souladu s výše uvedeným mohou o vstup do sítě žádat pouze poskytovatelé, kteří poskytují tyto druhy sociálních služeb:

- Odlehčovací služba
- Osobní asistence
- Pečovatelská služba
- Podpora samostatného bydlení
- Průvodcovské a předčitatelské služby
- Raná péče
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- Sociální rehabilitace
- Terénní programy
- Tlumočnické služby

Je zřejmé, že Jihomoravský kraj vznik odborného sociálního poradenství nepovažuje za prioritu a proto podávání žádosti o vstup do sítě pozbývá smyslu, jelikož je předem známé, že zvolený druh služby nebude splňovat výše zmíněné podmínky.

Nyní je třeba zvážit, zda v projektu vzniku odborného sociálního poradenství pokračovat a zajistit si vlastní zdroje financování, např. prostřednictvím fundraisingu či prostřednictvím výzev, které vyhláší věcně příslušné ministerstvo případně zvolit takový druh sociální služby, který kraj finančně podporuje. Tímto druhem služby by mohly být např. sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

8.3 Potřebnost vzniku služby z pohledu Jihomoravského kraje

Potřebnost sociálních služeb je nutné chápat v celém jejím kontextu a významu. Jeví se být jedním z obecně přijímaných parametrů¹, které souvisí se sítí sociálních služeb, její optimalizací a v neposlední řadě efektivním financováním. S přechodem financování sociálních služeb z MPSV na kraje v roce 2015 byl z důvodu absentující definice potřebnosti sociálních služeb v legislativě krajům svěřen nelehký úkol posoudit, která služba je potřebná. Každý ze 14 krajů pojal zjišťování potřebnosti vzniku nových sociálních služeb odlišně. Obecně lze říci, že nejvíce využívanou metodou pro zjišťování potřebnosti služeb napříč všemi kraji je komunitní plánování.

Prostřednictvím komunitního plánování lze zjišťovat potřeby svých občanů na daném území. Komunitní plánování může probíhat jak na úrovni obce, tak na úrovni obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Výsledkem je určení modelu, resp. rozsahu sítě sociálních služeb na daném území. Krajskou sítí sociálních služeb tak představují konkrétní sociální služby, které jsou vyhodnoceny jako potřebné, efektivní, kvalitní, a mají být tedy finančně podporovány ze strany kraje. (Čtvrtník, Lejsal, 2013 [online]).

„Proces komunitního plánování je založen na vzájemné spolupráci Jihomoravského kraje s 21 obcemi s rozšířenou působností. Jihomoravský kraj definuje rámcové strategie rozvoje sociálních služeb a metodicky vede obce v procesu

¹ Dalšími parametry jsou dostupnost, nákladovost a kvalita – pomocí těchto parametrů nejčastěji kraje vyhodnocují, zda zařadí do svých sítí další služby.

komunitního plánování. Plánování rozvoje sociálních služeb na území Jihomoravského kraje je založeno na průběžné a vzájemné spolupráci pracovních skupin, jež vznikly za tímto účelem. Ke spolupráci dochází prostřednictvím tří pracovních skupin:

- pracovní skupina pro komunitní plán Jihomoravského kraje
- pracovní skupina koordinátorů 21 obcí s rozšířenou působností
- okresní týmy pro plánování sociálních služeb“ (Webový portál komunitního plánování sociálních služeb v Jihomoravském kraji [online])

Jihomoravský kraj v rámci projektu: „Podpora plánování rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji IV.“ nechal zpracovat výzkum analýzy potřeby sociálních služeb v JMK.

Analýza slouží mj. i jako podklad pro tvorbu Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji pro plánovací období 2021–2023. Výstupem výzkumu, který trval v období od 4/2018 do 4/2019, je komplexní závěrečná zpráva pro Jihomoravský kraj a 21 samostatných zpráv pro jednotlivé ORP. (Webový portál komunitního plánování sociálních služeb v Jihomoravském kraji, Analýza potřeby [online]).

Potřebnost vzniku sociální služby Poradna pro ženy a dívky – partnerské poradny tedy bude zkoumána prostřednictvím analýz z webu Jihomoravského kraje, dále prostřednictvím tzv. focus groups², které proběhly v rámci komunitního plánování v ORP Břeclav, rovněž z vlastních poznatků pracovnice mateřského centra a poskytovatele sociální služby a dalších dostupných zdrojů.

Jihomoravský kraj je podle platného zákonného ustanovení vymezen okresy Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo a je rozdělen na 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností: Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Hodonín, Hustopeče, Ivančice, Kuřim, Kyjov, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov, Veselí nad Moravou, Vyškov, Znojmo a Židlochovice.

² Skupinové diskuze pod vedením moderátora.

Správní obvod rozšířené působnosti státní správy svěřené obci Břeclav leží v Jihomoravském kraji v okrese Břeclav a čítá 18 obcí:

Břeclav

Bulhary

Hlohovec

Hrušky

Kostice

Ladná

Lanžhot

Lednice

Moravská Nová Ves

Moravský Žižkov

Podivín

Přítluky

Rakvice

Tvrdonice

Týnec

Valtice

Velké Bílovice

Zaječí

(dle Webový portál
komunitního plánování
sociálních služeb v
Jihomoravském kraji,
analýza potřebnosti
[online]).

Obrázek 1 Správní obvod ORP Břeclav

(Krajská správa ČSÚ v Brně, [online])

Výše zmiňovaná Analýza potřebnosti sociálních služeb dále uvádí, že Jihomoravský kraj disponuje v rámci Krajského informačního systému modulem, který eviduje přesné počty žadatelů o služby. Doposud je konkrétní počet žadatelů znám pouze u pobytových služeb (jedná se o služby domovy se zvláštním režimem, domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy pro seniory). Pro ambulantní a terénní služby se modul³ zatím nevyužívá.

Pro zjištění potřebnosti vzniku odborného sociálního poradenství v ORP Břeclav lze dále využít výsledky uskutečněných focus groups.

Analýza sociální situace – KPSS Břeclav uvádí, že na základě výsledků ohniskové diskuse byly formulovány následující okruhy problémů. Absentuje zejména sociální zázemí pro osoby bez domova, občanům vadí lidé bez domova a jejich

³Žadatelé o službu (tj. ti, co na poskytování služby čekají a jsou zapsáni v pořadnicích) jsou do modulu zaevidováni na základě unikátního kódu. Ten garantuje zachování anonymity všech osob evidovaných v systému.

fluktuaace a sdružování v opuštěných budovách. Za nevyřešenou se považuje oblast psychiatrické péče (chybí pobytové zařízení pro osoby s duševním onemocněním), chybí sociální bydlení pro osoby i rodiny v nepříznivé sociální situaci, senioři se potýkají s nedostatkem financí na zajištění bydlení, chybí pro ně zázemí, kdy se vracejí z LDN. Dále zcela absentuje pobytové zařízení pro seniory ohrožené návykovými látkami (zejm. alkoholem), kapacita všech pobytových sociálních služeb pro seniory je nedostatečná a v neposlední řadě analýza uvádí, že chybí prostor pro mládež k volnočasovým aktivitám (Centrum pro komunitní práci. 2018. Analýza sociální situace – KPSS Břeclav. [online]).

Závěrečná zpráva Analýza potřebnosti sociálních služeb v Jihomoravském kraji vypracována pro správní obvod obce s rozšířenou působností Břeclav dělí získaná fakta o potřebnosti do dvou stěžejních oblastí a to Artikulované potřeby – průzkum mezi běžnou populací obyvatel JMK – vybrané výsledky za okresy a Institucionálně deklarovaná potřebnost z pohledu ORP Břeclav.

Průzkum první oblasti potřeb vychází z dotazníkového šetření, které proběhlo u 809 občanů běžné populace.⁴ Jednalo se o respondenty, kteří neměli doposud žádnou zkušenost se sociálními službami, ale také např. o osoby pečující o osobu závislou na péči jiné osoby nebo uživatele sociálních služeb.

Jak vyplývá z analýzy výsledků, v případě, že by se respondenti z okresu Břeclav ocitli v situaci, ve které by potřebovali pomoc, nejčastěji by informace o možnostech pomoci hledali u své rodiny (59,26 %), na internetu (14,81 %) a na městském nebo obecním úřadě v místě bydliště (10,19 %).

V případě stáří, špatného zdravotního stavu, nedostatku financí či ztráty bydlení by se o své blízké byla ochotna postarat a má na to dostatečné možnosti třetina dotázaných (33,64 %) z okresu Břeclav. Více než tři pětiny respondentů (61,68 %) z okresu Břeclav uvedly, že by se o své blízké chtěly postarat, ale bohužel nedisponují dostatečnými možnostmi. Hlavní bariérou je nedostatek času, finanční zátěž, jejich

⁴ Jednotlivé ORP byly ve výběrovém souboru zastoupeny proporcionálně podle počtu obyvatel. Výběrové vzorky respondentů z některých ORP byly statisticky malé, a proto bylo potřeba učinit kategorizace (sloučení) respondentů z jednotlivých ORP do statisticky větších celků – okresů.

vlastní zdravotní stav apod. V případě, že by byl rodinný příslušník nemocný či zdravotně postižený, více než polovina respondentů (54,81 %) z okresu Břeclav uvedla, že by chtěla, aby pracovník některé služby docházel pomáhat k nim domů. Více než třetina dotázaných (34,62 %) z okresu Břeclav uvedla, že by se chtěla o dotyčného postarat sama. Polovina respondentů z okresu Břeclav (50 %) uvedla, že chce trávit své stáří doma, výhradně s pomocí své rodiny (Analýza potřebnosti, s. 34, [online]).

Výše uvedené závěry spíše vypovídají o postojích vybraných občanů k sociálním službám a o tom, jak by se mohli zachovat při svých hypotetických nepříznivých situacích. Z tohoto důvodu nelze považovat uvedené informace za relevantní. Samotný realizátor výzkumu se však domnívá, že zprostředkované výsledky mohou být pro zástupce jednotlivých ORP inspirativní (Analýza potřebnosti, s. 24, [online]).

Druhá oblast zaměřená na institucionálně deklarovanou potřebnost z pohledu ORP Břeclav byla zkoumána prostřednictvím dotazníků, které zodpověděli kompetentní zástupci jednotlivých ORP v Jihomoravském kraji. Otázky se mj. vztahovaly k identifikaci neuspokojených potřeb jednotlivých cílových skupin uživatelů sociálních služeb na území ORP (Analýza potřebnosti, s. 29, [online]).

Zjištění, která se přímo týkají cílové skupiny, pro kterou by mělo být zřízené odborné sociální poradenství, ilustrují následující tabulky.

Tabulka 2 Potřeby cílové skupiny Děti a mládež do 26 let

Tabulka č. 3 Cílová skupina	Nezajištěné potřeby u dané cílové skupiny	Možné kroky pro zajištění potřeby	Současné nakládání s nezajištěnou potřebou	Doporučení pro JMK
Děti a mládež do 26 let.	Plánováno (odkládáno) zřízení Nízkoprahového centra pro děti a mládež.	Registrace + podpora obcí, JM krajem, MPSV ČR.	IQ Romaservis.	Povolení navýšení kapacit, úvazků a služeb celkově.

(Analýza potřebnosti [online])

Tabulka 3 Potřeby cílové skupiny Rodiny s dětmi

Tabulka č. 4 Cílová skupina	Nezajištěné potřeby u dané cílové skupiny	Možné kroky pro zajištění potřeby	Současné nakládání s nezajištěnou potřebou	Doporučení pro JMK
Rodiny s dětmi	KLUBÍK Břeclav, projekt KOTELNA při Royal Rangers.	Zachování činnosti, rozvoj služeb pod metodikou CVKPP.	Mateřské školy, jesle, dobrovolnická centra.	Povolení navýšení kapacit, úvazků a služeb celkově.

(Analýza potřebnosti [online])

ORP Břeclav na svém území identifikovala neuspokojené potřeby u 12 cílových skupin, které se téměř shodují s výsledky Analýzy sociální situace – KPSS Břeclav.

U cílové skupiny senioři bylo deklarováno, že v ORP je kapacita pobytových zařízení nedostačující, pro cílovou skupinu osoby s tělesným postižením vnímají zástupci OPR Břeclav nedostatek lůžek v léčebnách dlouhodobě nemocných a v domovech se zvláštním režimem.

Pro cílovou skupinu osoby se zrakovým postižením chybí terénní služby, potřeby cílové skupiny osoby se sluchovým postižením, osoby s duševním postižením, národnostní a etnické menšiny jsou zabezpečeny dostatečně, ale ve službách je nedostatečný počet pracovníků.

U sociálních služeb věnujících se osobám ohroženým sociálním vyloučením a osobám bez přístřeší je kapacita úvazků pro terénní práci nedostačující. Potřeby cílové skupiny osoby závislé na návykových látkách jsou zabezpečeny dostatečně.

Pro cílovou skupinu děti a mládež do 26 let je v plánu zřízení Nízkoprahového centra pro děti a mládež a potřeby cílové skupiny osoby rodiny s dětmi jsou dle vyjádření zástupců ORP Břeclav dostatečně satureovány. Cílem je zachovat činnost KLUBÍK Břeclav i projektu KOTELNA při Royal Rangers.

Jedním z dalších relevantních údajů při zjišťování potřebnosti mohou být údaje o potenciálních zájemcích o službu, které mohou vyplývat ze zakázek stávajících klientů spolku KLUBÍK Břeclav. Během působení v mateřském centru se na mě klientky často obrací se zakázkami, které by odpovídaly poskytování sociální služby

odborné sociální poradenství. Proto lze předpokládat, že tuto službu by pravděpodobně využilo celkem 13 klientek.

Z výše uvedených zdrojů lze vyvodit, že zřízení ambulantní služby sociálního poradenství pro určenou cílovou skupinu nebylo zástupci území obce Břeclav identifikováno jako potřebné. Zároveň lze říci, že optikou zástupců ORP Břeclav jsou potřeby této cílové skupiny plně saturovány. Navzdory tomuto faktu by zřízení odborného sociálního poradenství pro 13 potenciálních klientek mohlo být relevantní v závislosti na výsledcích vyjednávání se zástupci obce a kraje.

9 SWOT ANALÝZA

„Při tvorbě strategického plánu vzniku služby je nezbytně nutné zohlednit i možná rizika. Efektivním nástrojem pro zmapování rizik je např. SWOT analýza, která mapuje podmínky pro úspěšnou realizaci projektového záměru“ (Marek, 2007, s. 69), je univerzální technikou, která pomáhá vyhodnotit vnitřní a vnější faktory, které mají vliv na úspěšnost projektu. Za největší riziko při vzniku nové sociální služby lze považovat zejména nejisté finanční zajištění a s ním související možné nedostatečné personální zabezpečení služby.

Navzdory faktu, že ČR vykazuje nízkou míru nezaměstnanosti, může dojít i k selhání realizace služby zejména z toho důvodu, že ji nebude možné personálně zajistit. Důvodem může být podhodnocené platové ohodnocení profese sociálního pracovníka, samotná náročnost profese a s tím spojený tzv. odliv mozků do lépe finančně ohodnocených a na psychiku méně zátěžových oborů. Dlouhodobým řešením může být např. vytvoření sítě zainteresovaných a vyškolených dobrovolníků z řad studentů psychologie či práv, navázání užší spolupráce se studenty sociální práce, případně dalších humanitních oborů, kteří by se na chodu služby podíleli. SWOT analýzu zobrazuje tabulka č. 4

Tabulka 4 SWOT analýza

STRENGTHS	WEAKNESSES
komunitní plánování strategické dokumenty analýzy potřeby vysoký počet zájemců o službu zázemí etablovaného poskytovatele soc. služeb stabilní síť firemních donorů	nedostatek lidských zdrojů velmi vysoká administrativní zátěž poskytovatelů sociálních služeb vícezdrojové financování, nenároková dotace financování pouze jednoleté
OPPORTUNITIES	THREATS
efektivní informovanost veřejnosti i navazujících oborů o dostupnosti a nabídce soc. služeb posílení spolupráce rozšíření sítě služeb pro danou cílovou skupinu	nejisté finanční zajištění nedostatek odborného personálu administrativní zátěž pro poskytovatele sociálních služeb nedostatečné spolufinancování sociálních služeb z rozpočtu obcí

10 ŘÍZENÍ PROJEKTU

Dle Rosenaua (2007, s.12) lze shrnout řízení projektu do pěti stěžejních kroků: Definování projektových cílů, Plánování, tedy specifikace provedení, časový plán a finanční rozpočet, Vedení, což znamená uplatnění manažerského stylu řízení lidských zdrojů, včetně subdodavatelů. Dalším z kroků pak je Monitoring, kterým je zajištěna kontrola stavu a postupů na pracích v projektu. Posledním z kroků je Ukončení, což je uzavření všech nedokončených prací i dokumentace.

11 FINANCOVÁNÍ, FINANČNÍ PLÁN A ROZPOČET

V oblasti sociálních služeb je uplatňován systém vícezdrojového financování; sociální služby jsou financovány prostřednictvím úhrad od uživatelů, z veřejného zdravotního pojištění (zejména u služeb sociální péče), ze strukturálních fondů EU

a z veřejných rozpočtů, které jsou zdrojem zcela zásadním. Nejvýznamnějším zdrojem financování je účelová dotace na zajištění sociálních služeb poskytnutá krajům a hlavnímu městu Praze ze státního rozpočtu na základě zákona o sociálních službách. Tato účelová dotace je určena na běžné výdaje související s poskytováním základních druhů a forem sociálních služeb v rozsahu stanoveném základními činnostmi u jednotlivých druhů sociálních služeb. Dalším z neopomenutelných zdrojů financování sociálních služeb jsou finanční prostředky z rozpočtů municipalit, které poskytují příspěvek zřizovatele svým zřizovaným organizacím na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a nezřizovaným organizacím dotace prostřednictvím vyhlášených dotačních programů (MPSV, Metodika pro poskytování dotací[online]).

Nezbytnou součástí projektu vzniku nové sociální služby je finanční plán a jeho analýza. Ta slouží k vyhodnocení finanční situace (dostupných zdrojů) sociální služby, tedy posuzuje její tzv. finanční zdraví. Data v ní obsažená lze dále využít k vyhodnocení efektivity finančního hospodaření v určitém období a zároveň mohou sloužit jako ukazatel možného rozvoje do budoucna (Filipečková, 2015).

Podobu plánu finančního zajištění sociální služby uvádí MPSV v Doporučeném postupu a ilustruje ho tabulka 5.

Tabulka 5 Plán finančního zajištění sociální služby dle MPSV

Název poskytovatele:			
Adresa:			
IČ:			
Druh poskytované služby (dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách)			
Název zařízení, místo/místa poskytování:			
Plán finančního zajištění sociálních služeb			
v tis. Kč			
Výnosy na sociální službu	rok	Náklady na sociální službu	rok
Zdroje příjmů		1.Provozní náklady	0
dotace MPSV		1.1.Materiálové náklady	0
dotace-jiný resort státní správy		potraviny	
dotace obce		vybavení DDHM do 40 tis. Kč	
dotace kraje		pohonné hmoty	
dotace ostatní		jiné	
příspěvky od úřadů práce		1.2 Nemateriálové náklady	0
příspěvek od zřizovatele - obce		1.2.1. energie	
příspěvek od zřizovatele - kraje		1.2.2. opravy a udržování	0
úhrady od uživatelů služby			
úhrady od zdravotních pojišťoven			
Strukturální fondy EU			
granty a dary		opravy a udržování budov	
ostatní příjmy		opravy a udržování aut	
CELKEM	0	jiné	
		1.2.3. cestovné	
		1.2.4. ostatní služby	0
		nájemné	
		právní a ekonomické služby	
		školení a kurzy	
		jiné	
		1.3 Jiné provozní náklady	0
		odpisy	
		jiné provozní náklady	
		2.Osobní náklady celkem	0
		2.1. Mzdové náklady	0
		hrubé mzdy	
		ostatní osobní náklady	
		2.2. Odvody na sociální a zdravotní pojištění	0
		pojistné ke mzdám	
		ostatní pojistné	
		2.3. Ostatní sociální náklady	
		CELKEM	0

MPSV, Doporučený postup k poskytování dotací [online])

Tabulka 6 Příklad kalkulace výnosů a nákladů u sociální služby odborné sociální poradenství

Výnosy

PROVOZNÍ DOTACE (stát, kraje, města)	3 680 901 Kč
PŘÍSPĚVKY A DARY FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSOB	1 739 447 Kč
TRŽBY Z VLASTNÍ ČINNOSTI	109 139 Kč
ÚROKY	107 Kč
VÝNOSY CELKEM	5 529 594 Kč

Náklady

SPOTŘEBA MATERIÁLU A ENERGIE	460 342 Kč
OPRAVY A UDRŽOVÁNÍ	5 500 Kč
CESTOVNÉ	84 454 Kč
OSTATNÍ SLUŽBY	792 961 Kč
OSOBNÍ NÁKLADY	4 243 911 Kč
OSTATNÍ NÁKLADY	170 741 Kč
NÁKLADY CELKEM	5 757 909 Kč

Vzhledem k výsledkům analýz potřebnosti, kterými se řídí Jihomoravský kraj, lze předpokládat, že vznik odborného sociálního poradenství Jihomoravský kraj finančně nepodpoří (nezařadí odborné poradenství do sítě JMK). Další možnosti, jak zajistit finanční zdroje je využít finance získané prostřednictvím fundraisingu, z dotačních titulů MPSV a prostřednictvím aktuálně vypsaných výzev ESF.

11 REALIZACE – POPIS ČINNOSTI

Poskytování služby Poradna pro ženy a dívky – partnerská poradna bude zahájeno po udělení oprávnění k poskytování sociální služby. Realizováno bude individuální poradenství, individuální psychoterapie, párová psychoterapie, rodinná psychoterapie, skupinová psychoterapie a v rámci osvěty přednášky pro veřejnost. Služba bude klientům poskytována bezplatně, bude možné využít ji anonymně, k využití služby nebudou potřeba žádné doporučení. Při poskytování sociální služby budou plně respektovány tyto zásady: nízkoprahovost, mlčenlivost, dobrovolnost, diskrétnost, nestrannost, individuální přístup, zplnomocňování, aktivizace, předcházení závislosti na sociální službě, respektování volby klienta. Služba Poradna pro ženy a dívky – partnerská poradna bude poskytována od pondělí do pátku v době od 8:00 do 16:30. Okamžitá kapacita služby je 1 klient/1 okamžik/1 pracovník.

Jednou z priorit Komunitního plánu sociálních služeb města Břeclav na období 2017 – 2019 je zajištění a rozvoj služeb podporujících obnovu narušených funkcí rodiny a podporující rodiny ohrožené sociálním vyloučením a další prioritou je pomoc obětem domácího násilí (Komunitní plán sociálních služeb města Břeclav na období 2017 – 2019, [online]). Poradna pro ženy a dívky je důležitým aktérem v oblasti podpory rodiny i v oblasti pomoci obětem domácího násilí, a to vzhledem k tomu, že oběťmi domácího násilí jsou ve většině případů právě ženy. Specifickou cílovou skupinou v Břeclavi jsou romské ženy a dívky potýkající se s nepříznivou situací, na které však není zacílena žádná sociální služba poskytovaná v daném regionu. Je v zájmu této cílové skupiny, ale i v zájmu veřejném řešit problémy, se kterými se romské ženy a dívky potýkají.

12 KVALITA SLUŽBY

Mechanismus, prostřednictvím kterého je kvalita poskytovaných služeb sledována a hodnocena se nazývá inspekce poskytování sociálních služeb. Vykonávají je krajské pobočky Úřadu práce. Výkon inspekci upravuje v § 97 až 99 zákona o sociálních službách. Kvalita poskytovaných sociálních služeb je hodnocena prostřednictvím standardů kvality, které musí poskytovatelé naplňovat.

Standardy kvality sociálních služeb doporučené MPSV od roku 2002 se staly právním předpisem závazným od 1. 1. 2007., Znění kritérií Standardů je obsahem přílohy č. 2 vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb., prováděcího předpisu k zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění (MPSV, Standardy kvality sociálních služeb [online]).

Závěr

Bakalářská práce se ve své teoretické části věnuje tématu rodiny a přehledu institucí, které se zabývají pomoci rodině. Zabývá se problematikou podpory rodiny, jejími formami, úskalími, se kterými se pomáhající pracovníci, poskytující podporu rodinám, ve své praxi potýkají. Praktickou část tvoří projekt Poradny pro ženy a dívky – partnerské poradny při KLUBÍKU z. s., Centru pro rodinu v Břeclavi.

Rodina je pro své členy zdrojem všestranné podpory, ve výchově dítěte nemůže rodinu plnohodnotně nahradit žádná jiná instituce, její význam pro společnost je tedy nezpochybnitelný. „Náš život se z velké části odvíjí v rodině. V rodině začíná, rodina jej doprovází a v rodině se končí“ (Rozhoň 2013, s. 51). S ohledem na tuto skutečnost je zřejmé, jak důležitým úkolem je poskytování podpory rodinám, jejichž fungování je nějakým způsobem ohroženo. Ne každý má potřebnou kapacitu pro zvládnutí náročné situace, které je vystaven, a v případě nezvládnutí obtíží, se kterými se rodina potýká, přestává být bezpečným místem pro své členy a následky mohou být smutné, ba až tragické. Úskalí a rizika tohoto náročného úkolu byla nastíněna v této bakalářské práci. Někdejší ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová vzkazuje sociálním pracovníkům: „Nenechte se odradit a mějte trpělivost, protože to má smysl. Pomáháte lidem, kteří díky vám neztrácejí naději“ (Baláž 2014, s. 9).

Poradenské služby by měly být pro klienty dostupné, proto je žádoucí zřizovat poradny také v menších městech, aby klienti nebyli nuceni cestovat za pomocí do velkých měst. Poradna pro ženy a dívky v Břeclavi chybí, nejbližší je v Brně.

Současná činnost KLUBÍKU Břeclav z. s., Centra pro rodinu v Břeclavi obsahuje celou řadu prvků odborného poradenství pro ženy a dívky a partnerského poradenství, proto je zřízení Poradny pro ženy a dívky – partnerské poradny logickým krokem, který tyto aktivity zlegitimizuje.

Nízkoprahové poradny s sebou přinášejí možnost včasné intervence a jejich činnost je tedy prevencí vyhocení problému. Domnívám se, že poskytování odborného poradenství pro ženy a dívky a partnerského poradenství v Břeclavi přispěje ke zlepšení sociální situace a zvýšení kvality života nejen zdejších žen a dívek, ale také jejich rodin.

Vzhledem ke zjištěným závěrům se však nedá předpokládat podpora ze strany Jihomoravského kraje ani Magistrátu města Břeclav a vstup do sítě služeb. Proto zřízení této služby není reálné, pokud nebude vypsán dotační titul z ESF. Z komunitního plánu však vyplývá, že mateřské centrum KLUBÍK- Břeclav, z.s. bude i nadále podporováno, proto je možné zvážit uspokojení potřeb klientů formou rozšíření nabídky programů a navázání spolupráce s dalšími odborníky.

Seznam použitých zkratk

ESF	Evropské strukturální fondy
JMK	Jihomoravský kraj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
ORP	obec s rozšířenou působností
OSPOD	odbor sociálně právní ochrany dětí
SO	správní obvod

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1 Harmonogram činností.....	22
Tabulka 2 Potřeby cílové skupiny Děti a mládež do 26 let.....	32
Tabulka 3 Potřeby cílové skupiny Rodiny s dětmi	33
Tabulka 4 SWOT analýza	35
Tabulka 5 Plán finančního zajištění sociální služby dle MPSV	37
Tabulka 6 Příklad kalkulace výnosů a nákladů u sociální služby odborné sociální poradenství.....	38
Obrázek 1 Správní obvod ORP Břeclav	30

Seznam použitých zdrojů

Bibliografie

BALÁŽ, R. 2014. *Sociální práce je práce člověka s člověkem a ta má velký smysl. Sociální práce/Sociálna práca*, č. 2, s. 6 - 9. ISSN 1213-6204.

BAŠTECKÁ, B., GOLDMANN, P. 2001. *Základy klinické psychologie*. Praha: Portál. 1. vyd. 436 s. ISBN 80-7178-550-4.

BECHYŇKOVÁ, V., KONVIČKOVÁ, M. 2008. *Sanace rodiny*. Praha: Portál. 1. vyd. 152 s. ISBN 978-80-7367-392-5.

BĚLÍK, V., HOFERKOVÁ, S., KRAUS, B. 2017. *Slovník sociální patologie*, Praha: Grada Publishing. 1. vyd. 120 s. ISBN 978-80-271-0599-1.

ČADKOVÁ SVEJKOVSKÁ, M., CHRDLOVÁ, M., SLAVÍKOVÁ Š. 2013. *Rodina s onkologicky nemocným dospělým. Sociální práce/Sociálna práca*, č. 3, s. 17 - 19 . ISSN 1213-6204.

FILIPCZYKOVÁ, H. 2015. *Finanční management organizací služeb sociální práce*, Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Fakulta sociálních studií. 1. vyd. 77 s. ISBN 978-80-7464-804-5.

GOJOVÁ, A., GOJOVÁ, V., LINDOVSKÁ, E., ŠPILÁČKOVÁ, M., VONDROUŠOVÁ K. 2014. *Způsoby zvládnutí chudoby a ohrožení chudobou rodinami s nezletilými dětmi. Sociální práce/Sociálna práca*, č. 2, s. 44 - 58. ISSN 1213-6204.

HARTL, P. 1997. *Komunita občanská a komunita terapeutická*. Praha: Sociologické nakladatelství. 1. vyd. 221 s. ISBN 80-8585-045-1.

JANDOUREK, J. 2001. *Sociologický slovník*. Praha: Portál. 2. vyd. 284 s. ISBN 9788073672690.

- KOLÍNSKÁ, R. 1995. *Mateřská centra*, Praha: Hnutí Pražské matky. ISBN 80-901864-0-8.
- KOLÍNSKÁ, R. 1995. *Mateřská centra*, Praha: Hnutí Pražské matky. 174 s. ISBN 80-901864-0-8.
- KOPŘIVA, K. 2006. *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál. 5. vyd. 147 s. ISBN 80-7367-181-6.
- KRUŠINSKÁ, K. 2014. *Vliv předlužení rodiny na potřeby dítěte. Sociální práce/Sociálna práca*, č. 2, s. 11 - 12. ISSN 1213-6204.
- KŘIVOHLAVÝ, J. 2009. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál. 1. vyd. 280 s. ISBN 978-80-7367-568-4.
- KŘIVOHLAVÝ, J. 2010. *Povídej - naslouchám*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství. 2. přeprac. vyd. 134 s. ISBN 978-80-7195-405-7.
- MAREK, D., KANTOR, T., 2007. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. vyd. 1. Brno: Společnost pro odbornou literaturu- Barrister & Principal. ISBN 978-80-8702-913-8.
- MATOUŠEK, O. et al. 2003. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál. 1. vyd. 380 s. ISBN80-7178-548-2.
- MATOUŠEK, O. et al. 2011. *Sociální služby*. Praha: Portál. 2. aktualiz. vyd. 200 s. ISBN 978-80-262-0041-3.
- MATOUŠEK, O. et al. 2015. *Děti a rodiče v rozvodu*. Praha: Portál. 2. vyd. 256 s. ISBN 978-80-262-0968-3.
- MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H. 2014. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*. Praha: Portál. 2. rozšíř. vyd. 2014. ISBN 978-80-262-0522-7.

- MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H. et al. 2014. *Podpora rodiny*. Praha: Portál. 1. vyd. 176 s. ISBN 978-80-262-0697-2.
- MICHALÍK, J. 2010. *Malý právní průvodce pečujících*. Brno: Moravskoslezský kruh. 1. vyd. 128 s. ISBN neuvedeno.
- MILOTA, J. 2014. *Sociální bydlení ve světle sociálně-právní ochrany dětí*. *Sociální práce/Sociálna práca*, č. 2, s. 10. ISSN 1213-6204.
- MUSIL, L. 2004. „*Ráda bych Vám pomohla, ale...*“ Brno: Marek Zeman, 2004. 1. vyd. 243 s. ISBN 80-903070-1-9.
- PEMOVÁ, T., PTÁČEK, R. 2016. *Zanedbávání dětí*. Praha: Grada Publishing. 1. vyd. 200 s. ISBN 978-80-247-5695-0.
- ROSENAU., D., Milton. 2007. *Řízení projektů*. vyd. 3. Brno: Computer press a.s. ISBN 978-80-251-1506-0.
- ROZHOŇ, M. 2013. *Rodina mezi systémem a domovem*. *Sociální práce/Sociálna práca*, č. 3, s. 51 – 58. ISSN 1213-6204.
- SAND, I. 2018. *Citlivý pomocník*. Praha: Portál. 1. vyd. 127 s. ISBN 978-80-262-1300-0.
- SOBOTKOVÁ, I. 2012. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál. 3. vyd. 219 s. ISBN 978-80-262-0217-2.
- ŠPATENKOVÁ, N. 2006. *Jak řeší krizi moderní žena*. Praha: Grada Publishing. 1. vyd. 156 s. ISBN 80-247-1202-4.
- ŠŤASTNÁ, J. 2016. *Když se řekne komunitní práce*. Praha: Karolinum. 1. vyd. 112 s. ISBN 978-80-246-3356-5.
- ÚLEHLA, I. 2005. *Umění pomáhat*. Praha: Sociologické nakladatelství. 3. vyd. 128 s.

ISBN 80-86429-36-9.

VÁGNEROVÁ, M. 2004. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál. 3. rozšíř. vyd. 870 s. ISBN 80-7178-802-3.

VAŠUTOVÁ, M. 2008. *Děti se specifickými vývojovými poruchami učení a chování a násilí ve školním prostředí*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta. 1. vyd. 274 s. ISBN 978-80-7368-525-6.

Internetové zdroje

CENTRUM PRO KOMUNITNÍ PRÁCI. 2018. Analýza sociální situace – KPSS Břeclav. [online] © 2018 [cit. 2. 2. 2019]. Dostupné z: <http://cpkp.cz/index.php/programy-vm/komunitni-planovani-socialnich-sluzeb/kpss-breclav/338-analyza-breclav>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Krajská správa ČSÚ v Brně. [online] © 2019 [cit. 1. 6. 2019] <https://www.czso.cz/documents/11280/44646545/ORP6204.png/151b392e-42af-4428-a612-67aee516f665?t=1466670024745>

ČTVRTNÍK, J. a LEJSAL, M. 2013. Sociální služby a způsob financování – podklad k odborné diskuzi. [online] © 2019 [cit. 8. 6. 2019]. Dostupné z: <http://podporaprocesu.cz/wp-content/uploads/2013/01/Varianty-financov%C3%A1n%C3%AD.pdf>)

KOMUNITNÍ PLÁN SOCIÁLNÍCH SLUŽEB MĚSTA BŘECLAV NA OBDOBÍ 2017 – 2019, [online] © 2019 [cit. 7. 6. 2019] Dostupné z: <https://breclav.eu/file/31300>

MPSV, Doporučený postup. [online] © 2018 [cit. 18. 6. 2019] Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/25986/Doporuceny_postup_4_2016_Priloha_c_5.pdf

MPSV, Metodika pro poskytování dotací. [online] © 2019 [cit. 12. 6. 2019] Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/27258/Metodika_Ministerstva_prace_a_socialnich_veci_pro_poskytovani_dotaci_ze_statniho_rozpoctu_krajum_a_Hlavnimu_mestu

[Praze.pdf](#)

MPSV, Rodinná politika. [online] 2018 [cit. 20. 6. 2019] Dostupné z

<https://www.mpsv.cz/cs/31622>

MPSV, Standardy kvality sociálních služeb. [online] © 2019 [cit. 2. 6. 2019]. Dostupné

z: <https://www.mpsv.cz/cs/5963>

PRAŽSKÉ MATKY. *Poslání a cíle organizace*. 2019 [online]. © 2019 [cit. 11-03-2019]

Dostupné z: <https://www.prazskematky.cz/>

SÍŤ PRO RODINU Z.S., Praha. O nás. 2019. [online]. ©2009-2019 [cit. 11-03-2019]

Dostupné z: <https://sitprorodinu.cz>

SÍŤ PRO RODINU Z.S., Praha. O nás. *Historie Sítě mateřských center o.s.*, 2019.

[online]. ©2009-2019 [cit. 11-03-2019] Dostupné z: <https://sitprorodinu.cz/o-nas/historie-site-materskych-center-o.s.html>

UNIE CENTER PRO RODINU A KOMUNITU. [online] © 2019 [cit. 29. 5. 2019]

Dostupné z: <https://www.uniecenter.cz/>

WEBOVÝ PORTÁL KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V

JIHOMORAVSKÉM KRAJI. [online] © 2019 [cit. 1. 6. 2019]. Dostupné z:

<https://socialnisluzby-jmk.kr-jihomoravsky.cz/Folders/748-1-Planovani+socialnich+sluzeb+v+JMK.aspx>

WEBOVÝ PORTÁL KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V

JIHOMORAVSKÉM KRAJI. [online] © 2019 [cit. 1. 6. 2019]. Dostupné z:

<https://socialnisluzby-jmk.kr-jihomoravsky.cz/Articles/6849-2-Analyza+potrebnosti+socialnich+sluzeb+v+JMK.aspx>

WEBOVÝ PORTÁL KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

V JIHOMORAVSKÉM KRAJI. 2019[online]. © 2019 [cit. 11-03-2019] Dostupné z:

<https://socialnisluzby-jmk.kr-jihomoravsky.cz/>

WEBOVÝ PORTÁL KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB
V JIHOMORAVSKÉM KRAJI. 2019[online]. © 2019 [cit. 11-03-2019] Dostupné z :
[https://socialnisluzby-jmk.kr-jihomoravsky.cz/Articles/6730-2-
Podavani+zadosti+do+Zakladni+site+2020.aspx](https://socialnisluzby-jmk.kr-jihomoravsky.cz/Articles/6730-2-Podavani+zadosti+do+Zakladni+site+2020.aspx)

Právní předpisy

Zákon č. 359/1999, Sb. o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 108/2006, Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

*Zákon č.247/2014, Sb. o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, ve znění
pozdějších předpisů*

Zákon č.561/2004 ,Sb. školský zákon, ve znění pozdějších předpisů